

Genul liric:

➤ Ideile si trairile autorului sint exprimate nemijlocit, direct

Specii ale genului liric:

✓ Elegie-specie a genului liric cult, meditative, care e patrunda de o tristete, melancolie, jale, deznadejde printr-o filosofie profunda, intr-o atmosfera de adinci framantari existentiale(sint prezente metafore si symbol.).

✓ Romanta- cintec specific doar romanilor. Acesta putind fi trist melancolic, senti-tal.

✓ Meditatie- specie a genului liric, cu caract. filosofic in care sint puse probleme ,teme mari, legate de existenta omului: binele, raul, (societatea) trecera timpului, conditia geniului, viata, nastera, moartea- ca element al destinului.

✓ Satira- specie a genului liric in care sint biciuite defectele morale ale oamenilor sau ale societatii cu intentii moralizatoare.

✓ Epistola- sp. a gen. lir. in versuri apartinand poeziei didactice, in care se trateaza un subiect filosofic moral, artistic etc. sub forma de scrisoare.

✓ Idila- specie de poezie lirica si erotica din sfera poeziei bucolice in care este prezentata dragostea in cadrul rustic; bucolica.

Poezie cu forma fixa:

✓ Sonetul- specie a genului liric alcatuit din 2 catrene si 3 tertene, ultima fiind cu un continut de mesaj. Exemplu: Eminescu "Cind insusi glasul"

Particularitati:

• Nu se admite repetarea cuvintelor cu exceptia instrumentelor gramaticale

✓ Rondelul- specie a liricii fixe ,constituita din 13 si 14 (lit. univers.) versuri si cu un refren, care deschide poezia si care este reluat la mijlocul si la sfirsitul ei. Exemplu: N.Costenco "Rondelul doinei".

✓ Gazelul- specie a liricii culte cu forma fixa alcatuita din 5-15 distihuri, originala in literaturile orientale; in care fiecare al 2-lea vers al strofelor rimeaza cu 1 distih. Exemplu: G. Cosbuc "Lupta vietii".

✓ Glosa- specie a liricii culte filosofice de forma fixa ce este alcatuita din atitea strofe cite versuri cuprinde I , fiecare vers din prima strofa e comentat in strofele ulterioare, iar ultima e prima inversata. Exemplu: Eminescu "Glosa".

Particularitati:

• Incepind cu strofa a2-a unde se comenteaza fiecare vers, versurile din prima pot sa nu se repete; abordeaza principii filosofic, morale, epice si estetice.

Genul epic:

➤ Toate sentimentele, ideile si gindurile sint prezentata de autor cu ajutorul personajelor si al actiunilor.

➤ Sint prezente momentele subiectului Este prezenta expunerea artistica. Sint prezente personajele artistice.

➤ Sint prezente modurile de expunere.

Specii ale genului epic:

✓ Poem- specie a genului epico-lirica, alcatuita din mai multe episoade de intindere mare, in care se evoca fapte glorioase din istoria unui popor, cu unul sau mai multe personaje axate in jurul unui erou exceptional, legendar. Exemplu: "Dumbrava Rosie" de Alecsandri.

✓ Balada- specie a genului epic in versuri in care sint descrise real, fantastic sau mixt, momente incordate, de regula tragice, din viata unui popor (fapte neobisnuite, intimplari dramatice din trecutul istoric, social, national).

Specii ale genului epic:

✓ Povestirea- specie a genului epic in proza, in care se descrie o intimplare, un fapt real din viata, in care actiunea se petrece intr-o perioada de timp nu prea mare. Ex.:Sadoveanu "Cealalta Ancuta"

✓ Basm- specie a genului epic, cu elemente fantastice supranaturale care simbolizeaza fortele bine- lui si ale raului in lupta p/u sau impotriva fericirii omului.

✓ Poveste-specie a genului epic in proza in care se relateaza intimplarile fantastice ale unor perso- naje imaginare in lupta cu personaje nefaste in care binele triumfa.

✓ Snoava- s. a gen. epic in proza, de dimensiuni mici, care ironizeaza viciile societatii si ale oamenilor (minciuna, lasitatea, lenea, mindria, aviditatea, avaritia).

Particularitati:

- Caracter de fabula, anecdota.
- Naraiune expresiva.
- Predomina dialogul.

✓ Legenda – s. a gen. epic in versuri sau in proza in care se impleteste armonios realitatea cu fantasticul, in care se exprima geneza unui lucru, finite, fenomen, eveniment, istorie, eroi.

Tipuri de legende:

- Istorice zoologice
- Mitologice din pastori
- Culte ("O sama de cuvinte" I. Neculce) populare

✓ Nuvela- s. a gen. epic in proza de dimensiuni mai mari decit schita si mai reduce ca romanul (cu un fir narativ), in care este prezentat un episod, un eveniment de mare importanta din viata personaj. Principal, cele secund. axinduse in jurul acestuia.

Particularitati:

- Stilul obiectiv. Final tragic. Intriga relativ complexa.
- Un singur fir narativ. Accentul se pune pe personaje.
- Actiunea are loc pe un singur plan.
- ✓ Schita- specie a genului epic in proza de dimensiuni reduce ce infatiseaza o intimp- lare scurta, dar caracteristica unui personaj

Particularitati:

- Caracter hazliu. Personaje tipice. Un adevar veridic. Un singur fir narativ. Stil concis.
- Caracter moralizator deschis.

Genul dramatic:

➤ Actiunea se desfasoara in fata spectatorilor. Mod. principal de expunere este dialogul.

➤ Actiunea e impartita in acte, actele in scene si tablouri.

➤ Cuprinde textul propriu-zis, literar (monologurile, dialogurile personajelor), dar si indicatii scenice (mimica, gesturi, decorul). Efecte vizuale, auditive (zgomot., muz.)

➤ Intre acte se face de obicei cite o pauza.

➤ De obicei se prezinta multe personaje.

➤ De obicei actiunea se axeaza in jurul citorva personaje.

➤ Continutul de idei si mesajul operei sint scoase in evidenta de jocul actorilor.

➤ Subiectul si momentele subiectului sint specifice.

Specii ale genului dramatic:

✓ Comedia- s. a gen. dramatic, in versuri ori in proza, cu un conflict comic, ce satirizeaza viciile omenești si sociale, avind deznodamint vesel si caracter moralizator.

✓ Drama- s. a gen. dramatic in proza, plasata intr-e comedie si tragedie , avind conflicte puternice intre personaje, conceptii si actiuni cu deznodamint grav.

Particularitati:

- Personaje puternice, complexe, imbinind trasaturile positive si negative.
- Sublimul se imбина cu grotescul, tragicul cu comicul.
- Prezenta elementelor lirice. Reda viata in toata complexitatea.

Tipuri de drame:

- Sociala, istorica, romantica.
 - Psihologica, satirica, antica.
- ✓ *Tragedia*- s. a gen. dramatic in versuri sau in proza, care are conflicte puternice, actiune grava si deznodamint tragic.

Particularitati:

- Personajele- inflexibile.
- Personajul se clasifica ca un ideal.
- Contine conflicte psihologice intre om si destin, datorie si pasiune.
- Sentimente marete: patriotismul, dragostea, demnitate.

Caracteristic

"Orice comportament si orice gandire sunt caracteristice persoanei si (...) sunt unice pentru aceasta."

"Personalitatea este organizarea dinamica in cadrul individului a acelor sisteme psihofizice care determina gandirea si comportamentul sau caracteristic."

Comportament si gandire

"Acesti doi termeni constituie o eticheta pentru a desemna tot ceea ce poate un individ sa faca (...).

Ele sunt moduri de adaptare si desfasurare provocate de situatia ambientala in care ne aflam, totdeauna selectate si conduse de sistemele psihofizice care alcatuiesc personalitatea noastra."

Inceput:

___ a adus prin opera sa o limba noua si mereu proaspata. Extraordinar este faptul ca el nu a trebuit sa se lupte pentru a stapani graiul romanesc, caci acesta i-a fost mereu la indemana, ajutandu-l chiar in realizarea de imagini artistice deosebite. Secretul intregului sau farmec consta in substratul autohton al culturii romane. Creator exceptional de viata, Autorul face sa traiasca in roman un impresionant numar de eroi, fiecare cu individualitatea lui proprie. Prezenta, dar si dominanta este figura lui __ *personaj* ____.

Incheiere:

Prin __ *personaj* __, eroul romanului cu acelasi nume, __autor__ a creat un personaj de referinta in literatura romana, care va suscita mereu noi introspectii in adancimiile fiintei umane.

Despre autor:

"Ape vor seca în albie scrie G. Calinescu în biografia lui Eminescu si peste locul îngropării sale va rasari padure sau cetate, si câte-o stea va vesteji pe cer în departari, pâna ce acest pamânt sa-si strânga toate sevele si sa le ridice în teava subtire a altui crin de taria parfumurilor sale."

Caragiale este un scriitor obiectiv , dar nu este un scriitor indiferent - pare îngaduitor fata de personajele sale , dar nu arata trasaturile care-i fac pe oa- meni ridicoli , tratându-i cu ironie , punându-i în situatii absurde , grotesci , demontând mecanismele sufletesti si si reducându-i uneori la conditia simplificata a marionetei.